

stranům byly před zášahem odříznuty ústupové cesty. Ošetření vyhledalo 14 lidí, což neřká nic o skutečném počtu zraněných – řada z nich se bála jít do nemocnice. Dne 21. ledna 1989 se bezpečnostních opatření v místě bývalého bydliště a hrobu Jana Palacha ve Všetatech zúčastnilo více než 300 příslušníků bezpečnostních složek a 30 členů Lidových milic v civilu. Lidé, kteří chtěli navštívit hrob Jana Palacha, byli perlustrováni (449 osob) a pokud od svého úmyslu nepustili, byli předvedeni (222 osob). Tímto opatřením proti tzv. „národní pouti do

odpádkové koše, obsazeny byly střechy a vchody domů na Staroměstském náměstí a okolí. Hlídky stály i na náměstí a samozřejmě byla fyzická ochrana generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše a vedoucího tajemníka MěV KSČ Miroslava Štěpána při „setkání s pracujícími“. I tak došlo k drobnému incidentu: vzněti slzného granátu u Staroměstské restaurace.

Několik dní před prvomájovými oslavami byla zakřizována agenturní síť a zvláštní technické úkony (kontrola korespondence vybraných osob, odposlouchy apod.). Případní organizátoři „pro-

minovat případ bun. Při zabíjení ském náměstí transparenty „a „Svobodu pro nás“ SNB tyto vali. Skupině la“, „Svoboda pro nás“ v proniknutí po alním prvomájských několik a transparenty a transparenty žijte právní Bezpečnost n

MEZINÁRODNÍ KONTEXT BOUŘLIVÉHO ROKU 1989

Masové demonstrace přivedly NDR až ke svobodným volbám

TOMÁŠ MALÍNEK

Zhroucení komunistického režimu v NDR si zde zpravidla spojuje me s východoněmeckými uprchlíky, kteří se v roce 1989 snažili dostat přes ČSSR a další středoevropské země do západního Německa. Tento exodus byl ale pouze jedním z faktorů, které přispěly k pádu berlínské zdi. Mírně stejně významnou roli sehráli ti, kteří v NDR zůstali, a zapojili se do masového protestního hnutí.

Jeho historie se začala psát v září 1989 v Lipsku. V tamním evangelickém kostele sv. Mikuláše se každé pondělí scházely stovky lidí k modlitbám za mír. Čtvrtého září se část z nich po modlitbě přesunula na blízké náměstí, aby svou nespokojenost s životními podmínkami v NDR dali najevo veřejně. Díky přítomnosti západoněmeckých novinářů se o první lipské demonstraci brzy dozvědělo celé Německo. V následujících týdnech se demonstrace opakovaly. Lidé při-

cházel s transparenty, na kterých byla hesla „My jsme národ“ a „Žádné násilí“, a požadovali svobodu cestování, zrušení tajné policie Stasi a zavedení demokratického politického systému. Policie neváhala proti demonstrantům použít násilí a řadu z nich zatkla. Přesto každé pondělí přicházelo stále více lidí.

Zlomovým okamžikem se stal 9. říjen, kdy se v centru města sešlo na 70 000 lidí, ale policisté proti nim již nezasáhli. Politické vedení NDR nenašlo odvahu k nasazení armády, jako to o několik měsíců dříve učinili čínští komunisté v Pekingu. Pokojné demonstrace se rychle rozšířily také do dalších měst.

Největší demonstrace se konala

4. listopadu ve východním Berlíně a účastnilo se jí kolem jednoho milionu lidí

Ta největší se konala 4. listopadu ve východním Berlíně a účastnilo se jí kolem jednoho milionu lidí. Ani po pádu berlínské zdi 9. listopadu 1989 lipské demonstrace neustaly. Lidé se scházeli každé pondělí až do března 1990, kdy proběhly v NDR první svobodné volby.

Autor je historikem ÚSTR

Vytvořeno ve spolupráci:

Ústav pro studium totalitních režimů

OBSAH SERIÁLU

Pá 18.10. Opoziční iniciativy: Svratčiny; Pá 23.10. Odpor na

Poprvé za společným stolem; Po 4.11. „Ať mír dále zůstává...“; Út Po 11.11. Armáda v listopadu 89; Út 12.11. Studenti v listopadu 89

Po 18.11. Země, která nevíte; Út 19.11. Zametání stop; St 20

Bedl

PŘ

Tiskový tak, jak Rudého 1989 zdražlou vém vikendová mistického den ská kronika Václava Havla du Vančovi ze Havel si na stěžovat nem Rudé právo ve jím elaborát O Havlovi se 1988 Rudé pra kový festival dy na pódiu ochotníka“ (čti Havel) př hovořil o tom na pódiu v munistické n Havel nezmů také jednoho svěřil s nadějí vyvolává. Den la náhodou, k kém vysílání